

OBSAH

PŘEDMLUVA.....	9
ÚVOD.....	13
ČÁST A - VYMEZENÍ MEZINÁRODNÍCH FINANČÍ, JEJICH MÍSTO V STRUKTUŘE CELKOVÝCH FINANČÍ, JEJICH PODSTATA A STRUKTURA... 15	
A-1: HOSPODÁŘSKÝ MECHANISMUS, JEHO PODSTATA A JEHO ČLENĚNÍ PODLE STUPNĚ VÝZNAMU JEHO HLAVNÍCH FAKTORŮ	15
<i>A-1.1: Podstata a popis rozhodujících modelů hospodářského mechanismu.....</i>	<i>18</i>
A-1.1.1: Model čistého tržního hospodářského mechanismu	18
A-1.1.2: Model centrálně plánovitého řízení	19
A-1.1.3: Model sociálně tržního hospodářského mechanismu	19
A-1.1.4: Model socialisticko-tržního hospodářského mechanismu	21
A-2: PODSTATA FINANČÍ A FINANČNÍHO SYSTÉMU.....	22
<i>A-2.1: Podstata financí a finančního systému .....</i>	<i>22</i>
<i>A-2.2: Finanční systém státu.....</i>	<i>24</i>
<i>A-2.3: Podstata mezistátních a mezinárodních financí a jejich osobitosti vůči vnitrostátním financím.....</i>	<i>25</i>
<i>A-2.4: Finanční trh - jeho podstata a základní druhy.....</i>	<i>26</i>
ČÁST B - MEZISTÁTNÍ OBCHOD – PRIMÁRNÍ ZÁKLAD A PŘÍČINA VZNIKU A ROZVOJE MEZINÁRODNÍCH FI-NANČÍ A MEZINÁRODNÍCH FINANČNÍCH TRHŮ	29
B-1: PŘÍČINY VZNIKU A ROZVOJE MEZISTÁTNÍHO OBCHODU	29
B-2: MEZISTÁTNÍ A MEZINÁRODNÍ PĚTEBNÍ STYK A JEHO PĚTEBNÍ, FINANČNÍ A ZAJIŠŤOVACÍ PRODUKTY	33
<i>B-2.1: Mezistátní a mezinárodní platební styk – jeho systém a produkty.....</i>	<i>33</i>
B-2.1.1: Podstata mezistátního a mezinárodního platebního styku	33
B-2.1.1.1 : Systém korespondenčních bank	34
B-2.1.1.2 Technologické prostředky přenosu dat - S.W.I.F.T.	37
B-2.1.1.3 Dodací podmínky v mezistátním obchodě.....	39
B-2.1.1.4 Dokumenty v zahraničním obchodě a v mezistátních financích.....	40
B-2.1.2: Platební nástroje v mezistátním platebním styku.....	41
B-2.1.2.1 Nedokumentární platby – platební příkaz do zahraničí (resp. hladká platba, resp. clean payment).....	42
B-2.1.2.2 Dokumentární platby.....	43
B-2.1.2.2.1 Platba šekem.....	43
B-2.1.2.2.2 Dokumentární inkaso	44
B-2.1.2.2.3 Dokumentární akreditiv.....	46
B-3: FINANCOVÁNÍ V ZAHRANIČNÍM OBCHODĚ A FINANČNÍ OPERACE S NÍM SPOJENÉ	49
<i>B-3.1: Nástroje krátkodobého financování zahraničněobchodních operací .....</i>	<i>50</i>
B-3.1.1: Kontokorentní úvěry	50
B-3.1.2: Zálohy na exportní produkci nebo importované zboží	50
B-3.1.3: Směnečné úvěry	51
B-3.1.3.1 Eskontní úvěr.....	51
B-3.1.3.2 Akceptační úvěry.....	52
B-3.1.3.3 Ramboursní úvěry	53
B-3.1.3.4 Ručitelké (avalské) úvěry	54
B-3.1.3.5 Eurodolarové resp. euroměnové úvěry s pevnou úrokovou sazbou.....	56

B-3.2: Nástroje středně- a dlouhodobého financování zahraničního obchodu.....	56
B-3.2.1: Střednědobé a dlouhodobé úvěry obchodních bank a jiných finančních institucí	57
B-3.2.2: Dlouhodobé euroměnové úvěry	57
B-3.2.3: Financování prostřednictvím speciálních fondů na podporu exportu	57
B-3.2.4: Smíšené formy exportního financování	58
B-3.2.5: Konsensus mezi zeměmi OECD	58
B-3.3: Zvláštní formy financování zahraničněobchodních operací.....	59
B-3.4: Finanční nástroje zajišťující zahraničněobchodní pohledávky a závazky.....	60
B-3.4.1: Mezinárodní záruky (garance)	61
B-3.4.1.1 Akontační záruka (repayment guarantee)	62
B-3.4.1.2 Nabídková garance (bid bond, tender guarantee).....	63
B-3.4.1.3 Záruka za dodání zboží (Lieferungsgarantie, delivery guarantee).....	63
B-3.4.1.4 Záruka za dodání služeb (Leistungsgarantie, performance guarantee)....	63
B-3.4.1.5 Záruka za projektovaný výkon dodané výrobní investice (Gewährleistungsgarantie, warranty guarantee)	63
B-3.4.1.6 Záruka za provedení platby (Zahlungsgarantie, payment guarantee)	64
B-3.4.1.7 Záruka za dodání dokumentů (Dokumentengarantie).....	64
B-3.4.1.8 Celní záruka.....	64
B-3.4.1.9 Záruka za poskytnutí úvěru	64
B-3.4.2: Pojišťování exportních rizik.....	65
B-3.4.2.1 Státní pojišťování exportních úvěrů	65
B-3.4.2.2 Soukromé pojišťování exportních úvěrů	66
B-3.4.2.3 Prohlášení o patronátu	66
B-3.4.3: Ochranné klauzule (protective covenants).....	67
B-4: PLATEBNÍ BILANCE – ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÝ INFORMAČNÍ AGREGÁT PRO KVANTIFIKACI FINANČNÍCH TOKŮ ZEMĚ SE ZAHRAČNÍM	68
B-4.1: Konstrukce platební bilance	68
B-4.2: Analýza platební bilance z pohledu vnější ekonomické rovnováhy státu	73

ČÁST C - RIZIKA V MEZINÁRODNÍCH FINANČNÍCH VZTAZÍCH - JEJICH PODSTATA A ŘÍZENÍ.....	80
C-1: PODSTATA RIZIK.....	80
C-2: RIZIKO ZEMĚ (RIZIKO STÁTU)	81
C-2.1: Podstata a význam rizika státu	81
C-2.2: Struktura rizika země	82
C-2.2.1: Riziko hospodářské (ekonomické).....	82
C-2.2.1.1 Vnitřně-ekonomické ukazatele.....	83
C-2.2.1.2 Zahraničně-ekonomické ukazatele	84
C-2.2.2: Politické riziko	85
C-2.2.2.1 Vnitřně politické rizikové faktory	85
C-2.2.2.2 Zahraničněpolitické rizikové faktory	86
C-2.2.3: Riziko skupiny zemí.....	86
C-2.2.4: Bezpečnostní riziko.....	87
C-2.3: Následky vzniku rizika země a nástroje k jeho předvidání a eliminaci.....	88
C-2.3.1: Účinky ekonomického rizika země	88
C-2.3.2: Účinky politického rizika země	90
C-2.3.3: Metody pro posouzení vzniku rizika země	91
C-2.3.3.1 Podrobné kvalitativní metody	92
C-2.3.3.2 Strukturovaně zaměřené metody.....	92

C-2.3.3.3 Ratingové metody	92
C-2.3.3.4 Matematicko-statistické metody	93
C-2.3.3.5 Simulační metody	94
C-2.3.4: Nástroje k zajištění se vůči riziku země	95
C-3: RIZIKO MĚNOVÉHO KURZU	96
C-3.1: Podstata měnového rizika v širším a užším pojetí	97
C-3.2: Složky devizového rizika	99
C-3.3: Řízení devizových rizik – podstata, strategie a nástroje	102
C-3.3.1: Podstata řízení devizových rizik	103
C-3.3.2: Strategie řízení měnového rizika	104
C-3.3.3: Nástroje k zajištění rizika měnového kursu	105
C-3.3.3.1 Nástroje zabráňující vzniku devizového rizika	106
C-3.3.3.1.1 Volba měny kontraktu	106
C-3.3.3.1.2 Použití měnové resp. kursovní doložky	107
C-3.3.3.1.3 Paralelné financování a měnové swapy	108
C-3.3.3.2 Nástroje vyrovnávající ztráty ze vzniku devizového rizika	108
C-3.3.3.2.1 Devizové termínové obchody	109
C-3.3.3.2.2 Finanční hedging	110
C-3.3.3.2.3 Systém „Rychle nebo pomalu“ (leading and lagging)	111
C-3.3.3.2.4 Prodej pohledávek	112
C-3.3.3.2.5 Pojištění devizového rizika	113
C-3.3.3.2.6 Mezinárodní leasing	114
C-3.3.3.3 Nástroje redukující devizové riziko	114
C-3.3.3.3.1 Platby předem, zálohy, platby po částech	114
C-3.3.3.3.2 Druh měny kontraktu stanoven formou měnového koše	115
C-3.3.3.3.4 Nástroje k předcházení devizového rizika	116
C-4: RIZIKO ZMĚNY ÚROKOVÉ SAZBY	116
C-4.1: Podstata rizika změny úrokové sazby	116
C-4.2: Produkty k zajištění rizika změny úrokové sazby	117
C-4.2.1: Druhy úrokových produktů bank k zajištění jejich i klientských úrokových rizik	120
C-4.2.1.1 Použití variabilní úrokové sazby	121
C-4.2.1.2 Obchody forward-forward	122
C-4.2.1.3 Termínové úrokové obchody – Forward Rate Agreement	122
C-4.2.1.4 Úrokové kontrakty futures (s budoucností)	123
C-4.2.1.5 Úrokové opce a úrokové opce futures	124
C-4.2.1.6 Maximální a minimální úrokové sazby (Interest rate cap, floor a collar)	125
C-4.2.1.7 Úrokové swapy	126
C-5: RIZIKA PŘI TERMÍNOVÝCH A DERIVÁTOVÝCH OBCHODECH	126
C-5.1: Všeobecné druhy finančních rizik	127
C-5.1.1: Riziko změny tržní ceny	128
C-5.1.2: Riziko likvidity	128
C-5.1.3: Riziko korelace	131
C-5.1.4: Riziko pákového efektu (nem. Hebelwirkung, angl. Leverage-Effekt)	131
C-5.1.5: Riziko úvěrového financování	132
C-5.1.6: Riziko obchodů „na margin“ a podstata „margin-systém“	133
C-5.1.7: Riziko obchodů se zahraničím	136
C-5.1.8: Vliv obchodních poplatků na ziskovost burzovního případu	136
C-5.1.9: Daňová rizika	138

C-5.1.10: Ostatní rizika při obchodování s cennými papíry	139
C-5.2: <i>Specifické druhy termínových a derivátových rizik</i>	140

ČÁST D - PODSTATA PENĚŽ, MĚNOVÝ SYSTÉM STÁTU A DRUHY PENĚŽNÍCH SOUSTAV, SYSTÉMY MĚNOVÝCH KURSŮ, POVÁLEČNÝ MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ SYSTÉM .....

D-1: PODSTATA PENĚŽ, MĚNOVÝ SYSTÉM STÁTU A DRUHY PENĚŽNÍCH SOUSTAV	143
<i>D-1.1: Vznik a podstata peněz</i>	143
<i>D-1.2: Měna a měnová soustava</i>	144
<i>D-1.3: Peněžní soustavy a formy peněz</i>	146
D-1.3.1: Neúvěrové formy peněz	147
D-1.3.1.1 Soustava kovových peněz	147
D-1.3.2: Úvěrové formy peněz	150
D-1.3.2.1 Obchodně úvěrová emise peněz	150
D-1.3.2.2 Bankovní-úvěrová emise peněz	153
D-1.3.2.3 Rozpočtově-úvěrová emise peněz	159
D-2: SYSTÉMY MĚNOVÝCH KURSŮ	161
<i>D-2.1: Systém pevných měnových kursů</i>	162
<i>D-2.2: Systém pohyblivých měnových kursů</i>	164
D-3: POVÁLEČNÝ MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ SYSTÉM – PODSTATA, PŘÍČINY VZNIKU, PRŮBĚH A ZPŮSOB FUNGOVÁNÍ	165
<i>D-3.1: Základní parametry, které ovlivnily podstatu, formování a výslednou kvalitu poválečného mezinárodního měnového systému</i>	165
<i>D-3.2: Keynesův plán organizace poválečného mezinárodního měnového systému</i>	166
<i>D-3.3: Brettonwoodsky mezinárodní měnový systém</i>	171
D-3.3.1: Vznik a podstata poválečného mezinárodního měnového systému	171
D-3.3.1.1 Podstata amerického návrhu	171
D-3.3.1.2 Realizace amerického návrhu	172
D-3.3.2: Fungování a následná krize brettonwoodského měnového systému	174
D-3.3.2.1 Období 1945 - 1947	174
D-3.3.2.2 Období existence Marshallova plánu – 1948-1952	176
D-3.3.2.3 Období 1952-57 – období stability a začínajícího ekonomického oslabování USA	179
D-3.3.2.4 Období let 1958-1971 – období prohlubující se krize dolaru a její vyústění do zhroutilí brettwoodského mezinárodního měnového systému	180
D-3.3.2.5 Vznik zlatého poolu	181
D-3.3.2.6 Prohlubování krize brettonwoodského mezinárodního měnového systému a její vyvrcholení	182
<i>D-3.4: Postbrettonwoodský mezinárodní měnový systém</i>	185
<i>D-3.5: Evropský měnový systém</i>	187
<i>D-3.6: Fenomén eurodolarů a euroměn - podstata, příčiny vzniku a fungování</i>	193
D-3.6.1: Podstata vzniku a rozvoje eurodolarů a euroměn	193
D-3.6.2: Příčiny vzniku eurodolarů	194
D-3.6.3: Důsledky vzniku eurodolarů a euroměn	198

ČÁST E - INSTITUCIONÁLNÍ STRUKTURA MEZINÁRODNÍCH FINANČÍ A ÚKOLY JEJICH HLAVNÍCH SUBJEKTŮ .....

E-1: INSTITUCIONÁLNÍ USPOŘADÁNÍ MEZINÁRODNÍCH FINANČÍ	201
<i>E-1.1: Hlavní subjekty mezinárodního měnového systému s celosvětovým vlivem a jejich funkce</i>	202
E-1.1.1: Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund)	202

E-1.1.1.1 Mechanismus rozhodování MMF	202
E-1.1.1.2 Hlavní činnosti MMF	203
E-1.1.1.3 Vývoj MMF	205
E-1.1.2: Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (International Bank for Reconstruction and Development - IBRD)	207
E-1.1.2.1 Stručný vývoj IBRD	207
E-1.1.2.2 Základní cíle a úkoly IBRD	207
E-1.1.2.3 Organizace Světové banky	208
E-1.1.2.4 Struktura IBRD a systém rozhodování	209
E-1.1.2.5 Činnost banky a její spolupráce s jednotlivými členskými zeměmi	209
E-1.1.2.6 Zdroje financování	210
E-1.1.2.7 Proces získání půjček od IBRD	211
E-1.1.2.8 Programy IBRD	211
E-1.1.2.9 Kritika Světové banky	212
E-1.1.2.10 Světová banka a Česká republika	212
E-1.1.3: Banka pro mezinárodní zúčtování (Bank for International Settlement)	212
E-1.1.3.1 Formy fungování BIS	213
E-1.1.3.2 Funkce BIS	214
E-1.1.3.3 Úlohy a pravomoci BIS	215
E-1.1.3.4 Akcionáři BIS	215
E-1.1.3.5 Orgány BIS	216
E-1.1.3.6 Komise BIS	217
E-1.2: Rozhodující finanční subjekty hlavních světových regionů	218
E-1.2.1: Regionální mezistátní rozvojové banky typu IBRD a jejich význam	218
E-1.2.2: Meziamerická rozvojová banka (Inter-American Development Bank, IDB)	218
E-1.2.3: Africká rozvojová banka (African Development Bank, ADB, AfDB)	219
E-1.2.4: Asijská rozvojová banka (Asian Development Bank, ADB)	219
E-1.2.5: Evropská investiční banka	220
E-1.2.6: Evropská banka pro obnovu a rozvoj (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD)	221
E-1.3: Rozhodující centrální banky jednotlivých států a jejich vliv na mezistátní finance	223
E-1.3.1: Federal Reserve System	223
E-1.3.2: Evropská centrální banka (European Central Bank -ECB)	227
E-1.3.2.1 Majetek ECB	228
E-1.3.2.2 Organizace ECB a její postavení v Evropské unii	228
E-1.3.2.3 Smluvní partneri ESCB	229
E-1.3.2.4 Nástroje a operace ESCB a ECB	230
E-1.3.2.4.1 Operace na volném trhu	230
E-1.3.2.4.2 Systém povinných minimálních rezerv	232
E-1.3.2.4.3 Stálé finanční zdroje:	232
E-1.3.2.4.4 Intervence na devizových trzích:	232
E-1.3.2.5 Právní akty a informovanost	233
E-1.3.2.6 Politické cíle a měnová strategie ECB	233
E-1.3.2.6.1 Varianty měnových strategií ECB a jejich charakteristika	235
E-1.3.2.6.2 Alternativní strategie ECB	236
E-1.3.2.6.3 Cesta ke strategii jednotné měnové politiky	236
E-1.3.2.6.4 Definitivní určení měnové strategie	237

ČÁST F - MEZINÁRODNÍ FINANČNÍ TRHY- STRUKTURA, FUNKCE, PRODUKTY	239
F-1: STRUKTURA A FUNKCE MEZINÁRODNÍCH FINANČNÍCH TRHŮ	239
<i>F-1.1: Struktura mezinárodních finančních trhů a jejich hlavní druhy.....</i>	<i>240</i>
F-1.1.1: Struktura hlavních světových finančních trhů	241
F-1.1.2: Základní druhy operací realizovaných na hlavních finančních trzích	243
<i>F-1.2: Deriváty a derivátové finanční trhy .....</i>	<i>244</i>
F-1.2.1: Podstata a funkce finančních derivátů	245
<i>F-1.3: Funkce mezinárodních finančních trhů .....</i>	<i>247</i>
F-2: MĚNOVÉ TRHY A DEVIZOVÉ OBCHODY	248
<i>F-2.1: Základní pojmy – měna, měnový kurs, deviza, devizový trh, ...</i>	<i>248</i>
<i>F-2.2: Devizové trhy –jejich struktura, fungování a účastníci .....</i>	<i>251</i>
F-2.2.1: Struktura devizových trhů	251
F-2.2.1.1 Okamžitý devizový trh (něm. Devisenkassamarket, angl. spot market) 253	
F-2.2.1.2 Klasický termínový devizový trh (forward market)	254
F-2.2.1.3 Derivátové devizové trhy.....	255
F-2.2.1.3.1 Trhy devizových futures (currency futures)	256
F-2.2.1.3.2 Trhy devizových opcí (currency options).....	257
F-2.2.2: Účastníci devizových trhů	258
F-2.2.3: Druhy devizových trhů podle typu prováděných devizových operací	261
F-2.2.3.1 Základní devizové operace – podstata a fungování.....	262
F-2.2.3.1.1 Promptní (spot) devizová operace za okamžitý kurs	263
F-2.2.3.1.2 Termínová (forwardová) devizová operace	265
F-2.2.3.1.3 Výměnná (swapová) operace a swapový kurs.....	268
F-2.2.3.1.4 Devizové futures (devizová budoucnost)	269
F-2.2.3.1.5 Devizové opce (currency option).....	270
F-2.2.3.1.5.1 Právo na měnovou opci	272
POUŽITÁ LITERATURA	274